

Súd: Krajský súd Nitra
Spisová značka: 25Co/97/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 4618202154
Dátum vydania rozhodnutia: 14. 02. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Lýdia Gálisová
ECLI: ECLI:SK:KSNR:2024:4618202154.3

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Nitre v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Lýdie Gálisovej a členiek senátu JUDr. Márie Malíkovej a JUDr. Sone Vackovej, v právnej veci žalobkyne: A. B., nar. XX.XX.XXXX, trvale bytom C. D. E. XXXX/XX, F., zastúpenej: JUDr. Peter Ďurmek, advokát so sídlom Sládkovičova 1172/34, Bánovce nad Bebravou, proti žalovanej: TOMA úverová a leasingová a.s., so sídlom Májová 1319, Čadca, IČO: 36 664 090, o vydanie bezdôvodného obohatenia vo výške 9 036,44 eura, o odvolaní žalovanej proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany zo dňa 14. júla 2020 pod č. k. 8Csp/88/2018-318 takto

rozhodol:

Odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.
Žalobkyňa má voči žalovanej nárok na náhradu trov odvolacieho, dovolacieho konania **v plnom rozsahu**. O trovách konania rozhodne súd prvej inštancie samostatným uznesením **po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí**.

o d ô v o d n e n i e :

1.1. Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie zaviazal žalovanú zaplatiť žalobkyňi sumu 9 036,44 eura do troch dní od právoplatnosti tohto rozsudku. Žalobkyňi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100 %, s tým, že o konkrétnej sume rozhodne súd samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku. V dôvodoch rozhodnutia uviedol, že žalobkyňa sa domáhala od žalovanej zaplata sumy 9 036,44 eura titulom vydania bezdôvodného obohatenia. Podanú žalobu odôvodnila tým, že vzhľadom na finančnú tieseň uzatvorila so žalovanou spotrebiteľskú úverovú zmluvu č. 20270 zo dňa 02.07.2007, predmetom ktorej bolo poskytnutie úveru vo výške 13 642,70 eura (411 000 Sk). Zároveň bola dňa 01.08.2007 medzi stranami uzavretá zmluva o zriadení záložného práva č. 20270. Na poskytnutý úver do podania žaloby splatila sumu 22 679,14 eura.

1.2. Na zistený skutkový stav aplikoval ustanovenia § 52 ods. 1 - 3 Občianskeho zákonníka v znení platnom do 31.12.2017, § 53 ods. 1 a 4 Občianskeho zákonníka, § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa, v znení platnom do 31.10.2008, § 4 ods. 5 zák. č. 250/2007 Z. z., § 2 písm. a) zákona č. 258/2001 Z. z. o spotrebiteľských úveroch a o zmene a doplnení zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1986 Zb. o Slovenskej obchodnej inšpekcii v znení neskorších predpisov v znení účinnom do 31.12.2007, § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 Z. z., § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z. v pôvodnom znení, § 3 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z., § 4 ods. 1 zákona č. 258/2001 Z. z., § 4 ods. 2 zákona č. 258/2001 Z. z., § 4 ods. 3 zákona č. 258/2001 Z. z., § 4 ods. 5 zák. č. 258/2001 Z. z., § 451 ods. 1 - 2 Občianskeho zákonníka, § 456 veta prvá Občianskeho zákonníka, § 101 Občianskeho zákonníka, § 107 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka a uviedol, že v prípade predmetnej úverovej zmluvy č. 20270 zo dňa 01.08.2007 sa jedná o spotrebiteľskú zmluvu a spotrebiteľský záväzkovoprávny vzťah. Pri jej uzatváraní bola žalobkyňa v postavení spotrebiteľa, žalovaná konala v rámci výkonu svojej podnikateľskej resp. obchodnej činnosti a žalobkyňa zmluvu uzatvárala ako fyzická osoba - spotrebiteľ.

Zmluva o spotrebiteľskom úvere je zmluvným typom s osobitnou právnou úpravou upravenou v zákone č. 258/2001 Z. z., ktorý je k ustanoveniam Občianskeho zákonníka s podrobnou úpravou spotrebiteľských zmlúv predpisom *lex specialis*. Z uvedeného vyplýva, že pokiaľ určité otázky nie sú výslovne upravené zákonom č. 258/2001 Z.z., použijú sa na ich riešenie príslušné ustanovenia Občianskeho zákonníka. Úverový vzťah zmluvných strán posudzoval ako záväzok zo spotrebiteľskej zmluvy podľa § 52 a nasl. Občianskeho zákonníka v znení účinnom ku dňu uzavretia zmluvy, a podľa citovaných ustanovení zákona č. 258/2001 Z. z.. Pri posudzovaní právneho režimu a ustanovení zmluvy zároveň prihliadal na § 3 ods. 3 zák. č. 250/2007 Z. z. o ochrane spotrebiteľa.

1.3. Ďalej uviedol, že je nesporné, že žalobkyňa mala v čase uzavretia zmluvy a príkaznej zmluvy záväzok voči Prvej stavebnej sporiteľni, a.s. vo výške 9 737,65 eura (293 356,30 Sk) z titulu zmlúv o úvere a medziúvere č. XXXXXXXXXXXX a č. XXXXXXXXXXXX, ktorý bol zabezpečený záložným právom k nehnuteľnostiam vo vlastníctve žalobkyne. Rovnako je nesporné, že okrem samotnej úverovej zmluvy so žalovanou, uzavrela žalobkyňa ako príkazca a zároveň dlžník, dňa 10.07.2007 aj príkaznú zmluvu a zmluvu o pôžičke so spoločnosťou Slovenský bytový servis, s.r.o. (t. č. Harmony INVESTMENT, s.r.o) ako príkazníkom. Predmetom uvedenej zmluvy bolo poskytnutie pôžičky vo výške dlhu žalobkyne voči Prvej stavebnej sporiteľni, a.s., a poplatkov v celkovej sume 13 642,70 eura (411 000 Sk), ďalej sprostredkovanie prefinancovania dlhu žalobkyne a následné zabezpečenie hypotekárneho úveru na vrátenie pôžičky a zaplatenie odmeny príkazníka. Žalovaná nebola v čase uzavretia predmetnej úverovej zmluvy držiteľom licencie na poskytovanie hypotekárnych úverov resp. stavebných úverov. Predmetná úverová zmluva uzavretá medzi stranami sporu dňa 01.08.2007 tak jednoznačne podlieha režimu zákona č. 258/2001 Z. z., a právny vzťah medzi stranami sporu predstavuje vzťah zo spotrebiteľskej zmluvy. Zákon o spotrebiteľských úveroch v znení platnom ku dňu uzatvorenia predmetnej zmluvy o úvere v § 1 ods. 2 písm. a) ustanovoval, aj s ohľadom na odkaz v tomto ustanovení na § 2 ods. 1 písm. b) zák. č. 483/2001 Z. z. o bankách, že sa nevzťahuje na zmluvy o poskytnutí úveru poskytovaného bankou na základe udeleného bankového povolenia na účely nadobudnutia existujúcich alebo projektovaných nehnuteľností, dodatočné alebo ďalšie stavebné úpravy dokončených stavieb a ich údržbu. Nešlo o prípad tohto ustanovenia, keďže žalobca (zrejme žalovaná) nemá postavenie s príslušným bankovým povolením na poskytovanie takýchto úverov. Vychádzajúc z ustanovení zmluvy a ďalších ustanovení § 1 ods. 2 tohto zákona (písm. b/ až g/) nemožno vyvodiť záver, že predmetná zmluva účastníkov bola uvedeným ustanovením vylúčená z režimu tohto zákona (rozsudok Krajského súdu v Nitre sp. zn. 8Co/279/2013 z 03.04.2014). Následne ako prejudiciálnu otázku skúmal, či úverová zmluva obsahuje náležitosti vyžadované vyššie citovanou právnou úpravou obsiahnutou v zákone č. 258/2001 Z. z. , resp. či je potrebné úver považovať za bezúročný a bez poplatkov. V rámci uvedeného posúdenia dospel k záveru, že žalovaná nezabezpečila primeranosť a vyváženosť podmienok typovej zmluvy. V zmluve absentovala podstatná náležitosť zmluvy (popri ostatných podstatných náležitostiach zmluvy podľa § 4 ods. 2 z. č. 258/2001 Z. z.) údaj o ročnej percentuálnej miere nákladov (ďalej len RPMN). Podľa § 4 ods. 2 písm. g) zák. č. 258/2001 Z. z. absencia tejto náležitosti resp. tohto údaju bola podľa uvedenej právnej úpravy v tom čase platného zákona č. 258/2001 Z. z. sankcionovaná tým, že poskytnutý úver je potrebné považovať za bezúročný a bez poplatkov. Z vykonaného dokazovania vyplýva, že predmetom úverovej zmluvy uzavretej medzi sporovými stranami bolo poskytnutie úveru žalobkyňi v sume 13 642,70 eura (411 000 Sk). Časť úveru v sume 13 277,57 eura (400 000 Sk) bola poukázaná na účet Slovenského bytového servisu, s.r.o. a druhá časť úveru v sume 365,13 eura (11 000 Sk) predstavovala poplatok za zabezpečenie úveru, ktorý bol vyplatený na účet uvedenej spoločnosti. Prvú splátku vo výške 141,07 eura zaplatila dňa 11.09.2007 a poslednú splátku vo výške 200 eur dňa 16.07.2008. Rozdiel medzi celkovo doposiaľ splatenou sumou zo strany žalobkyne (22 671,11 eura) a sumou poskytnutého úveru (13 277,57 eura) tak predstavuje (vzhľadom na konštatovanú bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru) bezdôvodné obohatenie vniknuté na strane žalovanej, plnením bez právneho dôvodu.

1.4. Ďalej uviedol, že v prejednávanej príhode nezistil dôvody na vyslovenie absolútnej neplatnosti celej úverovej zmluvy. Obsahuje označenie zmluvných strán, je z nej zrejmy obsah práv a povinností veriteľa a dlžníka, je v nej vymedzený predmet právneho úkonu, je vyhotovená v písomnej forme, oba jej subjekty boli spôsobilé na uzavretie právneho úkonu a žalobkyňa obdržala jedno vyhotovenie predmetnej zmluvy. Preto nezistil dôvody absolútnej neplatnosti, ale pre neuvedenie obligatórnych náležitostí vyžadovaných zákonom č. 258/2001 Z.z., považoval úver za bezúročný a bez poplatkov. Preto sa ďalej nezaoberal posudzovaním prípadných ďalších zmluvných dojednaní ako neprijateľných zmluvných podmienok.

1.5. V ďalšej časti zdôvodnil rozhodnutie o vznesenej námietke premlčania. Uviedol, že v danom prípade tak subjektívna premlčacia doba nemohla začať plynúť už v roku 2012 (t. j. v čase, keď si dcéra žalobkyne dala úverovú zmluvu posúdiť finančnej poradkyňi) nakoľko táto im len poradila, aby radšej úver splácali, resp. im povedala, že sa jej to nepáči. Z jej vyjadrenia nenadobudla žalobkyňa resp. nebolo preukázané žiadne nadobudnutie konkrétnych poznatkov o bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru, a tým vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia. Tieto vedomosti žalobkyňa reálne a preukázateľne nadobudla až 20.08. 2018 - v čase spísania žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia. Až od uvedeného dňa získala preukázateľne konkrétne vedomosti o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jej úkor bezdôvodne obohatil. Od tohto jej plynula 2 - ročná subjektívna premlčacia doba pre všetky splátky úveru, ktoré zaplatila žalovanej, nakoľko pri žiadnej z nich túto vedomosť skôr (t.j. už v čase poukazovania prvých resp. najstarších splátok) nemala. Žaloba bola súdu doručená dňa 24.08.2018 t.j. pred uplynutím subjektívnej dvojročnej premlčacej doby (ktorá by tak uplynula dňa 20.08.2020). Preto žalovanou vznesenú námietku premlčania považoval za nedôvodnú, žalobe vyhovel a uložil žalovanej povinnosť zaplatiť žalobkyňi sumu 9 036,44 eura. Z vykonaného dokazovania totiž vyplýva, že žalobkyňi bola reálne poskytnutá suma úveru 12 016,20 eura (362 000 Sk), a s prihliadnutím na doposiaľ ňou celkovo splatenú sumu 22 679,11 eura (683 231 Sk) je zrejmé, že splatila viac, než sa podanou žalobou titulom bezdôvodného obohatenia domáhala. Súd nemôže prekročiť žalobný návrh a preto jej priznal iba ňou požadovaný rozsah bezdôvodného obohatenia t.j. sumu 9 036,44 eura. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 CSP a v spore úspešnej žalobkyňi priznal proti žalovanej nárok na náhradu trov konania v rozsahu 100%, s tým, že o konkrétnej sume tejto náhrady rozhodne tunajší súd samostatným uznesením, po právoplatnosti tohto rozsudku (§ 262 ods. 2 CSP).

2. Žalovaná podala proti rozsudku odvolanie. Odvolanie zdôvodnila ustanovením § 365 ods.1 písm. d), f), h) CSP. Uviedla, že nikdy počas konania nerozporovala, že sa jedná o spotrebiteľský úver, ale neaplikuje sa naň zákon č. 258/2001Z.z., pretože úver bol poskytnutý podľa § 1 ods.1 písm. a) citovaného zákona na bývanie. Žalobkyňa počas celého konania nerozporovala účel úveru. Namietala prílišný formalizmus pri posudzovaní zmluvy, poukazujúc na rozhodnutie Ústavného súdu SR I. ÚS 155/2017 z 31.08.2017. S poukazom na ustanovenie § 1 ods.3 písm. c) zákona č. 129/2010 Z. z. nie je spotrebiteľským úverom úver zabezpečený záložným právom. Preto je potrebné zmluvu posúdiť podľa zákona č. 513/1991 Zb. a § 52 a nasledujúcich Občianskeho zákonníka. V zmluve nie je nikde uvedené, že bol poskytnutý hypotekárny úver, ktorý nikdy neposkytovala. V čase poskytovania úveru bola oprávnená poskytovať úvery spotrebiteľom, čo predložila na pojednávaní 22.06.2020. Súd prvej inštancie sa nevyssporiadal s predloženým dôkazom. V rokoch 2007 a 2008 bolo možné poskytovať úvery a pôžičky na základe živnostenského oprávnenia nebankovým subjektom podľa zákona č. 455/91 Zb. o živnostenskom podnikaní v znení účinnom do 11.06.2020, vrátane spotrebiteľských úverov. V závere sa nestotožnila s posúdením premlčania nároku. Žalobkyňa vedela v roku 2012, že zmluva nie je v poriadku, minimálne po zaplatení istiny má nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia, pretože dostala splátkový kalendár. O bezdôvodnom obohatení vedela od 20.11.2015. Žiadala, aby odvolací súd žalobu zamietol.

3. Žalobkyňa podala písomné vyjadrenie k odvolaniu. K námietke premlčania poukázala na rozhodnutia súdov, na základe ktorých mala zato, že mala mať skutočnú vedomosť o tom, že na konkrétnu zmluvu sa vzťahuje zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Z toho dôvodu si neuplatnila nárok v roku 2012. O bezdôvodnom obohatení sa dozvedela až po spísaní žaloby. Námietku premlčania považovala za rozpornú s dobrými mravmi a navrhla na ňu neprihliadať. Žalovaná konala úmyselne, preto sa vzťahuje 10 ročná premlčacia doba. Citovala rozhodnutia KS v Prešove konštatujúce konanie žalovanej v rozpore s dobrými mravmi. Poskytnutý úver bol využitý na splatenie existujúceho dlhu poskytnutého Prvou stavebnou sporiteľňou, preto nemožno hovoriť o výnimke v zákona č 258/2001 Z. z., na ktorú žalovaná poukazovala v odvolaní. Ustanovenie § 2 písm. b) zákona č. 258/2001 považovalo zmluvu o úvere sa spotrebiteľskú, získala ňou úver na vyplatenie záväzku voči veriteľovi. Nad rámec zaplatila 10 633, 95 eura, žiada vrátiť 9 036,44 eura. V zmluve nebola uvedená RPMN, preto ju treba považovať za bezúročnú a bez poplatkov. Rozsudok navrhla ako vecne správny potvrdiť a uplatnila si náhradu trov konania 100%.

4. Žalovaná podala písomné vyjadrenie k vyjadreniu žalobkyne. Zotrvávala na názore, že na úver sa nevzťahuje zákon č. 258/2001 Z. z., preložila rozhodnutia súdov. Nestotožnila sa s 10 ročnou premlčacou dobou.

Krajský súd v Nitre rozsudkom zo dňa 02. júna 2021 pod č. k. 25 Co/105/2020 rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol z dôvodu premlčania nároku.

Najvyšší súd SR uznesením zo dňa 23.08.2023 pod č. k. 6 Cdo/45/2021 - rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie. V dôvodoch zrušujúceho rozhodnutia uviedol, že odvolací súd v danej veci konštatoval, že minimálne od okamihu zaplatenia istiny žalobkyňou (9. september 2014) začala plynúť subjektívna premlčacia doba vychádzajúc z toho, že žalobkyňa už v roku 2012 mala vedomosť od svojej dcéry o nedostatkoch zmluvy a tvrdenie žalobkyne, že jej bolo poradené, aby platila ďalej vyplýva z toho, že v roku 2012 nezaplatila ani poskytnutú istinu. Dovolací súd dospel k záveru, že zmeňujúci rozsudok odvolacieho súdu nezodpovedá požiadavkám kladeným na odôvodnenie rozhodnutia, keď nie je zrejmé, na základe čoho k uvedenému záveru (vzhľadom na ktorý rozsudok súdu prvej inštancie zmenil a žalobu zamietol) dospel. Zrušením rozsudku odvolacieho súdu sa vec dostala do štádia odvolacieho konania proti rozsudku súdu prvej inštancie.

5. Krajský súd v Nitre ako súd odvolací (§ 34 CSP) po zistení, že odvolanie bolo podané stranou v zákonom stanovenej lehote na podanie odvolania (§ 359, 362 ods. 1 CSP) a zistení, že spĺňa náležitosti § 363 CSP, viazaný dôvodmi a rozsahom odvolania (§ 379, § 380 CSP), viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 CSP), bez nariadenia odvolacieho pojednávania (§ 385 ods. 1 CSP) vec prejednal a dospel k záveru, že odvolanie žalovanej nie je dôvodné, preto napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vane správne potvrdil.

Podľa § 387 ods. 1 CSP, odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

Podľa ods. 2 tohto ustanovenia, ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

6. Ustanovením § 387 CSP je odvolaciemu súdu daná možnosť vypracovania tzv. skráteného odôvodnenia rozhodnutia. Možnosť vypracovania takéhoto odôvodnenia je podmienená tým, že odvolací súd sa v plnom rozsahu stotožní s dôvodmi rozhodnutia súdu prvej inštancie a to po skutkovej ako aj právnej stránke; ak sa odvolací súd čo i len čiastočne nestotožní s týmito závermi, neprichádza do úvahy vypracovanie skráteného odôvodnenia. Môže síce doplniť dôvody uvedené v rozhodnutí súdu prvej inštancie, toto doplnenie však nemôže byť v rozpore so závermi súdu prvej inštancie, môže ho iba dopĺňať v tom zmysle, že závery odvolacieho súdu iba podporia odôvodnenie súdu prvej inštancie. Odvolací súd musí odpovedať na podstatné a právne dôvody odvolania a nemôže sa obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia doplniť ďalšie dôvody.

7. Odvolací súd v zmysle § 380 ods. 1 CSP, viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, sa plne stotožnil s rozhodnutím súdu prvej inštancie, nakoľko bola jeho argumentácia vecne správna, objektívna, presvedčivá a v neposlednom rade v súlade s judikatúrou Najvyššieho súdu SR. Prieskumná činnosť odvolacieho súdu zahŕňa tak hmotnoprávnu, ako aj procesnoprávnu oblasť. Odvolací súd musí preto preskúmať nielen zákonnosť rozhodnutia so zreteľom k hmotnému právu, ale tiež zákonnosť konania, z ktorého napadnuté konanie vzišlo. Pri rozhodovaní odvolacieho súdu o odvolaní proti napadnutému rozsudku je odvolací súd viazaný ako rozsahom odvolania, tak aj dôvodmi podaného odvolania (ktoré strana môže meniť a dopĺňať len do uplynutia odvolacej lehoty). Odvolateľ v podanom odvolaní fakticky svojím dispozičným úkonom vymedzuje nielen rozsah, ale aj dôvody preskúmvacej činnosti odvolacieho súdu. Ustanovenie § 380 ods. 2 CSP vymedzuje výnimky, kedy odvolací súd nie je viazaný rozsahom podaného odvolania. Ide o výnimky len vo vzťahu k rozsahu podaného odvolania, pričom dôvodmi podaného odvolania je odvolací súd viazaný vždy. Na vady konania pred súdom prvého stupňa prihliadne odvolací súd len vtedy, ak mali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci. To znamená, že pokiaľ sa v konaní pred súdom prvého stupňa síce vyskytli vady, ale ktoré nemali za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, potom odvolací súd na tieto vady neprihliadne.

8. V danej veci odvolací súd preskúmaním napadnutého rozhodnutia a konania, ktoré mu predchádzalo, nezistil žiadne vady, ktoré by mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci.

9. Odvolací súd, rozhodujúc o odvolaní súc viazaný rozsahom a dôvodmi odvolania, skonštatoval, že súd prvej inštancie vykonal dostatočné dokazovanie, jednotlivé dôkazy vyhodnotil a na ich závere vec aj správne právne posúdil. V odôvodnení svojho rozhodnutia primeraným spôsobom opísal priebeh konania, stanoviská strán sporu k prejednávanej veci, výsledky vykonaného dokazovania a právne predpisy, ktoré aplikoval na prejednaný prípad, z ktorých vyvodil svoje právne závery a tieto správne vyložil. Prijaté právne závery primerane vysvetlil. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia nevyplýva jednostrannosť, ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. Samotný fakt, že strany sa s dôvodmi uvedenými v rozhodnutí súdu prvého stupňa nestotožnili, neznamená, že jeho zdôvodnenie nezodpovedá požiadavkám, ktoré na túto časť rozhodnutia kladie vyššie citované zákonné ustanovenie. Súd prvej inštancie totiž zrozumiteľným spôsobom uviedol dôvody, pre ktoré rozhodol daným výrokom rozhodnutia. Odvolací súd pre dostatočné dôvody rozhodnutia, s ktorými sa v plnej miere stotožnil, nepovažoval za potrebné doplniť dôvody rozhodnutia súdu prvej inštancie, pretože by len zopakoval ním uvedené závery. Odvolací súd sa s týmto odôvodnením v plnom rozsahu stotožnil a preto na správnosť týchto dôvodov ďalej, podľa § 387 ods. 2 CSP, iba poukazuje.

10. Žalovaná v odvolaní namietala nesprávne právne posúdenie nepremlčania nároku žalobkyne a nesprávne právne posúdenie zmluvy ako spotrebiteľského úveru. Podľa § 107 ods. 1 Občianskeho zákonníka sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za dva roky odo dňa, keď sa oprávnený dozvie, že došlo k bezdôvodnému obohateniu a kto sa na jeho úkor obohatil.

Najneskôr sa právo na vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia premlčí za tri roky, a ak ide o úmyselné bezdôvodné obohatenie, za desať rokov odo dňa, keď k nemu došlo (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka).

11. Odvolací súd vzhľadom na vyvíjajúcu sa rozhodovaciu prax najvyššieho súdu poukazuje na dôvody rozsudku 4 Cdo281/2021 z 24.08.2022, v ktorom sa najvyšší súd zaoberal právnou otázkou, určenia počiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti. Dovolací súd v rozhodnutí uviedol: "Pre jej kvalifikované zodpovedanie bolo z pohľadu dovolacieho súdu nutné posúdiť tri podotázky, ktoré súvisia so spornou právnou otázkou: 1/ ktorá skutková okolnosť (skutkové okolnosti) je (sú) podstatné pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, 2/ ktorým momentom spotrebiteľ nadobúda skutočnú vedomosť o uvedenej podstatnej skutkovej okolnosti (skutkových okolnostiach) a 3/ o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia v tomto prípade ide.

Za skutkové okolnosti, ktoré sú podstatné pre nadobudnutie vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, potrebnej pre začatie plynutia subjektívnej premlčacej doby, je podľa názoru dovolacieho súdu potrebné považovať skutočnú vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve. Bez tejto vedomosti je spotrebiteľ v presvedčení, že jeho povinnosťou je (bolo) plniť zmluvne dohodnutý záväzok a splácať dlh splátkami vo výške dohodnutej v zmluve, ktorej návrh riadne a podľa dôvery spotrebiteľa v súlade so zákonom vypracoval veriteľ - dodávateľ ponúkajúci svoj produkt. Nestačí preto len predpokladať, že oprávnená osoba skutkové okolnosti mohla vedieť, alebo sa ich mohla alebo mala dozvedieť, ak by vynaložila potrebnú starostlivosť. Dovolací súd zdôrazňuje, že spotrebiteľova vedomosť o tom, že výška splátok (resp. celého konečného dlhu zahŕňajúceho aj úroky a poplatky) je v úverovej spotrebiteľskej zmluve uvedená nesprávne, je sama osebe skutkovou okolnosťou, nie okolnosťou právnou (zistenie o rozpore takéhoto zmluvného dojednania so zákonom je len dôvodom nadobudnutia tejto vedomosti).

Otázkou nadobudnutia skutočnej vedomosti spotrebiteľa o vzniku bezdôvodného obohatenia a o tom, kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil, nemožno oddeliť od ustálenia momentu, kedy spotrebiteľ túto vedomosť získal. Ide totiž o to, či je možné pri každej zmluve o spotrebiteľskom úvere a u každého spotrebiteľa automaticky usudzovať nadobudnutie skutočnej vedomosti o bezdôvodnom obohatení len na základe spotrebiteľovej dôkladnej znalosti obsahu zmluvy o úvere a povinnosti plnenia na účet veriteľa, čo by v podstate znamenalo prezumpciu jeho vedomosti o rozpore jej (niektorých) ustanovení so

zákonom. Najvyšší súd Slovenskej republiky už v rozhodnutí sp. zn. 6Cdo/1/2012 uviedol, že starorímsky princíp „vigilantibus iura scripta sunt“ (práva patria bdelym) v spotrebiteľských veciach v konkrétnych súvislostiach (teda v závislosti od konkrétnych okolností) ustupuje dôležitejšiemu princípu, ktorým je ochrana práv spotrebiteľa. V uznesení sp. zn. 6MCdo/9/2012 zo 16. januára 2013 najvyšší súd doplnil, že ochrana spotrebiteľa je predmetom verejného záujmu a je nevyhnutná pre zvýšenie životnej úrovne a kvality života občanov. Poukázal na povinnosť súdu rešpektovať základné právo na spravodlivú súdnu ochranu zaručené článkom 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, ktoré sa zaručuje nielen tomu, kto uplatňuje svoje práva, ale aj tomu, proti komu je nárok uplatňovaný. Najvyšší súd tiež uviedol, že rešpektovanie princípu „ignorantia iuris non excusat“ v spotrebiteľských právnych vzťahoch zo strany dodávateľa treba vyžadovať v najvyššej možnej miere. Jeho uplatnenie v neprospech spotrebiteľa bude prichádzať do úvahy len výnimočne, ak to budú odôvodňovať konkrétne okolnosti prípadu. Aj v prípade tohto princípu platí, že v konkrétnych súvislostiach ustupuje na strane spotrebiteľa dôležitejšiemu princípu, ktorým je princíp ochrany spotrebiteľa. Vychádzajúc z povahy spotrebiteľských právnych vzťahov, realite praktického života, a teda aj zdravému rozumu, odporuje požiadavka podrobnej (až detailnej) znalosti právnych predpisov zo strany spotrebiteľa. Preto neinformovanosť spotrebiteľa, resp. jeho nedostatočná informovanosť v tejto oblasti mu nemôže byť na ujmu. Hoci najvyšší súd v uvedenom konaní posudzoval oprávnenie exekučného súdu skúmať platnosť rozhodcovskej doložky a samotnú platnosť rozhodcovskej doložky, tieto závery sú platné aj v tejto dovolacím súdom posudzovanej kauze, a to aj s poukazom na článok 6 Základných princípov medzičasom prijatého Civilného sporového poriadku (princíp ochrany tzv. slabšej strany sporu).

Zohľadniac východiská v predchádzajúcich odsekoch tohto uznesenia dovolací súd zastáva názor, že podstatnou skutkovou okolnosťou, ktorú by sa mal spotrebiteľ dozvedieť, aby mu začala plynúť subjektívna premlčacia lehota je vedomosť o tom, že úver sa považuje za bezúročný a bez poplatkov. Pri skúmaní momentu, kedy spotrebiteľ nadobudol vyžadovanú skutočnú (preukázanú) vedomosť o tejto podstatnej skutkovej okolnosti (III. ÚS 413/2013) je potrebné si uvedomiť, že ide o subjektívny okamih, v ktorom sa spotrebiteľ dozvie také skutkové okolnosti, ktoré mu umožnia uplatniť svoje práva v súdnom konaní žalobou o vydanie plnenia z bezdôvodného obohatenia, t. j. keď sa jeho právo stalo nárokom (actio nata). Rozhodujúce nie je, či možnosť dozvedieť sa tieto skutočnosti mal už skôr. Aj v prejednávanej spore je potom potrebné individualizovať, kedy žalobca nadobudol vedomosť o tom, že došlo k vzniku bezdôvodného obohatenia a kto sa na jeho úkor bezdôvodne obohatil. Vychádzať treba z reálneho momentu, kedy sa žalobca dozvedel o tom, že sa žalovaná na jeho úkor bezdôvodne obohatila (rozsudok najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/121/2009). Podľa dovolacieho súdu v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, a preto aj v prejednávanej spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia). Právna úprava bezdôvodného obohatenia vychádza zo zásady, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí takéto obohatenie vydať. To, komu je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (§ 456 Občianskeho zákonníka) vyplýva z konkrétneho právneho dôvodu, na základe ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, z neplatného právneho úkonu, z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z nepoctivých zdrojov alebo tým, že sa za iného plnilo, hoci mal podľa práva plniť sám (§ 451 ods. 2, § 454 Občianskeho zákonníka). Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide v posudzovanom spore, treba prihliadať na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej. Ide však o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Ako uviedol ústavný súd v náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020: „Nemožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej.“ Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej

zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostaví zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožňuje dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch.

Dovolací súd (vzhľadom na dátum vyhlásenia rozsudku odvolacieho súdu 16. decembra 2020 a podané dovolanie k 19. februáru 2021), v súvislosti s možnými úvahami o existencii tzv. ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu (R 71/2018) pripomína, že predmetnou otázkou („začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením zo spotrebiteľskej úverovej zmluvy, na ktorú sa vzťahuje fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti“) sa dovolací súd zaoberal až v rozhodnutí z 28. septembra 2021 sp. zn. 5Cdo/29/2021 (a v ďalších naň nadväzujúcich rozhodnutiach, napr. sp. zn. 7Cdo/79/2021, 7Cdo/96/2020, 8Cdo/189/2020), v dôsledku čoho je možné v ňom vyslovené právne názory považovať (teraz už) za ustálenú rozhodovaciu prax dovolacieho súdu. Napokon riešenie uvedenej právnej otázky vyústilo na poslednom zasadnutí občianskoprávneho kolégia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky dňa 22. júna 2022 k judikovaniu uznesenia sp. zn. 5Cdo/29/2021 a bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 14 ako R 14/2022 v znení právnej vety: „Pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby v prípade bezdôvodného obohatenia získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, ktoré je bezúročné a bez poplatkov je podstatná skutočná vedomosť spotrebiteľa o tom, že nemá (nemal) plniť splátky spotrebiteľského úveru vo výške dohodnutej v úverovej zmluve.“ V tomto recentnom rozhodnutí sa ďalej uvádza: „... je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobkyňa sama musela byť vedomá, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedla na účet žalovaného určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je aj podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvovala žalobkyňa ako priemerná spotrebiteľka fyzická osoba s jej právnou zástupkyňou, kedy sa dozvedela o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmluvy o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobkyňou nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia) ... Vyššie uvedené závery dovolacieho súdu sú plne súladné s rozsudkom Súdneho dvora Európskej únie vydaného dňa 22. apríla 2021 vo veci LH proti Profi Credit Slovakia s.r.o. (C-485/19) ... K začiatku plynutia objektívnej trojročnej premlčacej doby na vydanie bezdôvodného obohatenia Súdny dvor uviedol, že za okolností, o ktoré ide v prejednávanej veci existuje nezanedbateľné riziko, že sa spotrebiteľ nebude počas stanovenej lehoty dovolávať svojich práv, priznaných právom Únie (keď k premlčaniu v trojročnej premlčacej dobe v zmysle § 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka dôjde aj vtedy, keď spotrebiteľ sám nie je schopný posúdiť, či je zmluvná podmienka nekalá, alebo keď nevedel o nekalej povahe zmluvnej podmienky). Potrebné je zohľadniť znevýhodnené postavenie spotrebiteľa pokiaľ ide o vyjednávaciu silu, ale aj úroveň informovanosti a skutočnosť, že je možné, že spotrebiteľia nevedia o svojich právach. Na prvú položenú prejudiciálnu otázku potom Súdny dvor odpovedal, že: „zásada efektivity sa má vykladať v tom zmysle, že bráni vnútroštátnej právnej úprave, ktorá stanovuje, že na žalobu podanú spotrebiteľom o vrátenie súm neoprávnene zaplatených v rámci plnenia zmluvy o úvere na základe nekalých podmienok v zmysle smernice 93/13 alebo na základe podmienok, ktoré sú v rozpore s požiadavkami smernice 2008/48, sa vzťahuje trojročná premlčacia lehota, ktorá začína plynúť odo dňa, keď došlo k bezdôvodnému obohateniu.“

Záverom pre úplnosť dovolací súd upriamuje pozornosť aj na uznesenie najvyššieho súdu z 28. februára 2022, sp. zn. 7Cdo 268/2021, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky 2/2022 pod č. 15 v znení právnej vety: „Analogická aplikácia desaťročnej objektívnej premlčacej doby súdmi Slovenskej republiky pri práve spotrebiteľa na vydanie bezdôvodného obohatenia (§ 107 ods. 2 Občianskeho zákonníka) získaného plnením na základe spotrebiteľskej úverovej zmluvy, je právnym dôsledkom prednosti rozsudku Súdneho dvora Európskej únie C - 485/19 zo dňa 22. apríla 2021 v právnom poriadku Slovenskej republiky.“

12. Rovnaký právny názor zaujal najvyšší súd rozhodnutím 8 Cdo 189/2020 z 27.04.2022 Uviedol, že“ v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premlčacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, a preto aj v prejednávanom spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť

vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia).

Právna úprava bezdôvodného obohatenia vychádza zo zásady, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí takéto obohatenie vydať. To, komu je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (§ 456 Občianskeho zákonníka) vyplýva z konkrétneho právneho dôvodu, na základe ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, z neplatného právneho úkonu, z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z nepoctivých zdrojov alebo tým, že sa za iného plnilo, hoci mal podľa práva plniť sám (§ 451 ods. 2, § 454 Občianskeho zákonníka). Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia ide v posudzovanom spore, treba prihliadať na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej (3. augusta 2006 a 18. júna 2007). Podľa § 11 ods. 1 uvedenej právnej úpravy sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak a/ zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1, b/ je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa. Z citovanej právnej normy vyplýva, že následkom dohody zmluvných strán odporujúcej tam uvedeným ustanoveniam zákona o spotrebiteľských úveroch je tzv. fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru („považuje sa“). Ide teda o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Ako uviedol ústavný súd v kasačnom náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020: „Nemožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktáčnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej“. Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostávajú zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožňuje dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (vzhľadom na neskoršie zmeny a dopĺňanie odsekov v ustanovení § 11 ide v tejto veci o § 11 ods. 1 zákona . 129/2010 Z.z..“

13. Rovnaký právny názor zaujal najvyšší súd v rozhodnutí zo dňa 31.01.2022 sp. zn. 7 Cdo 79/2021, na ktorý poukazoval v zrušujúcom uznesení, zo záverov ktorého vyplýva: „Dovolací súd pripomína, že v zmysle § 107 Občianskeho zákonníka sa pre určenie začiatku plynutia subjektívnej premičacej doby vyžaduje skutočná, teda preukázaná, nielen predpokladaná vedomosť na strane oprávneného, a preto aj v prejednávacom spore je potrebné vychádzať z momentu, kedy si žalobca sám musel byť vedomý, že bez existujúceho (platného) právneho dôvodu previedol na účet žalovanej určitú čiastku resp. čiastky. Týmto momentom je podľa dovolacieho súdu porada, ktorú absolvoval žalobca ako priemerný spotrebiteľ - fyzická osoba s jeho právnym zástupcom, kedy sa dozvedel o rozpore niektorých jednotlivých konkrétnych dojednaní zmlúv o revolvingovom spotrebiteľskom úvere so zákonnou úpravou (túto vedomosť je potrebné odlišovať od znalosti právnej kvalifikácie plnenia poskytnutého žalobcom nad rámec základnej sumy úveru ako bezdôvodného obohatenia).

Právna úprava bezdôvodného obohatenia vychádza zo zásady, že ten, kto sa na úkor iného bezdôvodne obohatí, musí takéto obohatenie vydať. To, komu je povinný bezdôvodné obohatenie vydať (§ 456 Občianskeho zákonníka) vyplýva z konkrétneho právneho dôvodu, na základe ktorého záväzok vydať bezdôvodné obohatenie vznikol. Bezdôvodným obohatením je majetkový prospech získaný plnením bez právneho dôvodu, z neplatného právneho úkonu, z právneho dôvodu, ktorý odpadol, z nepoctivých zdrojov alebo tým, že sa za iného plnilo, hoci mal podľa práva plniť sám (§ 451 ods. 2, § 454 Občianskeho zákonníka). Pre vyriešenie otázky, o ktorú skutkovú podstatu bezdôvodného obohatenia

ide v posudzovanom spore, treba prihliadať na právnu úpravu zákona o spotrebiteľských úveroch účinného v čase vzniku záväzkových vzťahov žalobcu a žalovanej (3. augusta 2006 a 18. júna 2007). Podľa § 11 ods. 1 uvedenej právnej úpravy sa poskytnutý spotrebiteľský úver považuje za bezúročný a bez poplatkov, ak a/ zmluva o spotrebiteľskom úvere nemá písomnú formu podľa § 9 ods. 1 a neobsahuje náležitosti podľa § 9 ods. 2 písm. a/ až k/, r/ a y/ a § 10 ods. 1, b/ je v zmluve o spotrebiteľskom úvere uvedená nesprávne ročná percentuálna miera nákladov v neprospech spotrebiteľa. Z citovanej právnej normy vyplýva, že následkom dohody zmluvných strán odporujúcej tam uvedeným ustanoveniam zákona o spotrebiteľských úveroch je tzv. fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti úveru („považuje sa“). Ide teda o prípad bezdôvodného obohatenia, ktorý nastáva v dôsledku existencie osobitnej sankcie postihujúcej jednu zo zmluvných strán, upravenej priamo v zákone. Ako uviedol ústavný súd v kasačnom náleze sp. zn. I. ÚS 51/2020: „Nemožno pochybovať o tom, že bezúročnosť úveru nastupujúca ako ex lege dôsledok porušenia konkrétnych ustanovení zákona o spotrebiteľských úveroch má v prípade spotrebiteľovho plnenia nad rámec požičanej istiny ten následok, že na strane prijímajúceho veriteľa vzniká bezdôvodné obohatenie. Ide o špecifický predpoklad vzniku bezdôvodného obohatenia. Jeho základ je daný porušením zákona už v priebehu kontraktačnej fázy, pričom však toto porušenie nemá vplyv na platnosť spotrebiteľskej zmluvy ako takej“. Túto špecifickú situáciu je možné najviac pripodobniť k vadnosti písomne uzavretej zmluvy (inej ako zmluvy o spotrebiteľskom úvere), z ktorej zmluvné strany v domnení, že sú ňou viazané, plnili, ale v dôsledku vadnosti zmluvy sa dostaví zákonný následok v podobe jej neplatnosti a už poskytnuté plnenie je bezdôvodným obohatením. Uvedené umožňuje dovolaciemu súdu prijať zovšeobecnenie, že plnenie spotrebiteľa poskytnuté dodávateľovi nad rámec istiny dohodnutého spotrebiteľského úveru je bezdôvodným obohatením vzniknutým na strane dodávateľa z neplatného právneho úkonu. Zákonná fikcia bezúročnosti a bezpoplatkovosti spotrebiteľského úveru je totiž z hľadiska Občianskym zákonníkom pevne daných skutkových podstát bezdôvodného obohatenia akousi modifikáciou neplatnosti právneho úkonu vyvolanou (danou) špeciálnym charakterom aplikovaného hmotnoprávneho ustanovenia zákona o spotrebiteľských úveroch (vzhľadom na neskoršie zmeny a dopĺňanie odsekov v ustanovení § 11 ide v tejto veci o § 11 ods. 1.

14. Súd prvej inštancie založil rozhodnutie na premlčacej dobe plynúcej od 20.08.2018, kedy žalobkyňa spísala žalobu. Podrobne sa vyjadril k počiatku plynutia premlčacej doby v bode 16 odôvodnenia rozsudku. Odvolací súd sa s jeho názorom stotožnil, žalovaná sa nedovolala námietky premlčania. Preto súd prvej inštancie vec meritorne prejednal a dospel k záveru, že úver je bezúročný a bez poplatkov, preto má žalobkyňa nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia.

15. Žalovaná v odvolaní proti rozsudku opakovane namietala posúdenie zmluvy ako spotrebiteľskej uzatvorenej podľa Obchodného zákonníka, nemusiacaj obsahovať náležitosti zmluvy o spotrebiteľskom úvere, vrátane dojednania RPMN. Odvolací súd sa s námietkou žalovanej vyporiadal v dôvodoch zrušujúceho uznesenia zo dňa 16.12.2019 pod č. k. 25 Co 117/2019-283 v bode 5.1.. Stotožnil sa s názorom súdu prvej inštancie, že sa jedná o spotrebiteľský úver a od svojho právneho záveru nemal dôvod sa odkloniť. Pretože vzťah strán bol posúdený ako spotrebiteľský úver, súd prvej inštancie sa správne zaoberal neprijateľnými zmluvnými podmienkami. Dospel k záveru, že úverová zmluva neobsahovala jednanie o výške RPMN. Žalovaná sa počas celého konania bránila tým, že zmluva nemusela obsahovať RPMN, pretože sa nejedná o spotrebiteľský úver. Absencia RPMN spôsobila bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru, preto bola žalobkyňa povinná zaplatiť žalovanej len výšku poskytnutého plnenia. Nad rámec plnenia vzniklo žalovanej bezdôvodné obohatenie vo výške 9 036,44 eura, ktoré je žalovaná povinná zaplatiť žalobkyni. Súd prvej inštancie podrobne zdôvodnil výšku bezdôvodného obohatenia v bode 11.,12. rozsudku, odvolací súd preto nepovažoval za potrebné opakovať vyčíslenie bezdôvodného obohatenia. Rozsudok súdu prvej časti vo vyhovujúcej časti a v časti náhrady trov konania ako vecne správny potvrdil.

16. O náhrade trov odvolacieho a dovolacieho konania rozhodol odvolací podľa ustanovení § 396 ods.1, 453 ods. 3 CSP a § 262 ods. 1 CSP . Úspešnej žalobkyni vzniklo právo na náhradu trov dovolacieho a odvolacieho konania. O výške trov konania rozhodne podľa § 262 ods. 1 CSP súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník.

Rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov v senáte 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP), v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP). Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP), to neplatí, ak je a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa, c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).